

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	250-24/283847
Otsuse kuupäev	20.01.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	AKTSIASELTS HELMES vaidlustus Haridus- ja Teadusministeeriumi riigihankes „Õppeinfosüsteemi Tahvel arendus- ja hooldustööd“ (viitenumber 283847) Aktsiaseltsi Fujitsu Estonia pakkumuse edukaks tunnistamise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, AKTSIASELTS HELMES, esindaja vandeadvokaat Kadri Matteus Hankija, Haridus- ja Teadusministeerium, esindajad Henry Kattago, Kristi Vinter-Nemvalts Kolmas isik, Aktsiaselts Fujitsu Estonia, esindajad Marek Sokk, vandeadvokaat Erki Fels ja vandeadvokaadi abi Gregor Saluveer
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

Riigihangete seaduse § 197 lg 1 p 4 ja § 198 lg 3 ja 8 alusel

- Jätta AKTSIASELTS HELMES vaidlustus rahuldamata.**
- Jätta AKTSIASELTS HELMES vaidlustusmenetluse kulud tema enda kanda.**
- Mõista AKTSIASELTS-ilt HELMES Aktsiaseltsi Fujitsu Estonia kasuks välja esindajate kulud 2232,5 eurot käibemaksuta.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 03.10.2024 avaldas Haridus- ja Teadusministeerium (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Õppeinfosüsteemi Tahvel arendus- ja hooldustööd“ (viitenumber 283847) hanketeate.

Hanketeate p 5.1.15 järgi soovib Hankija sõlmida raamlepingut ühe pakkujaga.

2. 19.12.2024 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) AKTSIASELTS HELMES (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus taotlusega tunnistada kehtetuks Haridus- ja Teadusministeeriumi 09.12.2024 otsus, millega tunnistati Aktsiaseltsi Fujitsu Estonia (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus edukaks.

3. Vaidlustuskomisjon teatas 30.12.2024 kirjaga nr 12.2-10/250 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 03.01.2025 ja neile vastamiseks 08.01.2025.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks Hankija ja Kolmas isik.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **AKTSIASELTS HELMES**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

4.1. Pakkumuste hindamisel omistas Hankija Kolmanda isiku pakkumusele 81,89 hindepunkti, kusjuures maksumuse eest 55,8904 hindepunkti ja kvaliteedi eest 26 hindepunkti. Bitweb OÜ pakkumusele 72 hindepunkti, kusjuures maksumuse eest 60 hindepunkti ja kvaliteedi eest 12 hindepunkti. Vaidlustaja pakkumusele omistati 68,71 hindepunkti, kusjuures maksumuse eest 56,7123 hindepunkti ja kvaliteedi eest 12 hindepunkti.

Juhul, kui Vaidlustaja pakkumusele omistataks kvaliteedi eest 26 või 40 hindepunkti, oleks Vaidlustaja pakkumusel võimalik osutada edukaks, kuivõrd omistatav hindepunktide kogusumma oleks kas 82,7123 või 96,7123 hindepunkti, mis on enam kui eduka pakkumuse 81,89 hindepunkti.

Vaidlustaja on seisukohal, et Hankija on pakkumuste hindamisel rikkunud RHS-i ja riigihanke alusdokumentide osaks olevat hindamismetoodikat.

4.2. On ilmne, et hindamisel on Hankija aluseks võetud ootusi, mida ei olnud riigihanke alusdokumentides (edaspidi RHAD) sõnastatud ning seega on lähtutud detailidest, mida ei olnud hindamise eelselt kindlaks määratud ega sätestatud. Hankija komisjon on teinud märkuse, mis on vastuolus RHAD-s märgituga ning asunud nõudma Vaidlustajalt midagi, mida näidisülesandes sisalduma ei pidanudki.

Kuivõrd RHAD-s endas sisalduvad erinevad sõnastused sama asja osas, st esineb grammatilisi ebaselgusi näidisülesande dokumendi ja hindamismetoodika vahel, siis tuleb lähtuda valdkonna mõistliku isiku arusaamast ning tõlgendada vastuolud Vaidlustaja kasuks. Kui Hankija juhised on olnud ebaselged, siis ei saa pakkujale vähem punkte omistada pelgalt seetõttu, et Hankija ei kirjeldanud piisavalt selgelt oma ootusi näidisülesande püstitamisel ja hindamismetoodika kirjeldamisel.

Käesoleval juhul ei ole vaidlustatud otsuse põhjendusi seotud ei RHAD nõuetega ega ka hindamismetoodikaga, mistõttu ei ole aru saada ka täpselt sellest, millistes alakriteeriumites

on punkte maha võetud ning kuidas on lõplik hindepunktide arv kujunenud.

Seega kokkuvõtlikult on Hankija eksinud nii RHAD-s sätestatu vastu kui ka RHS § 117 lg 1 ja RHS § 3 osas, tehes hindamisel ilmsed vead, mis tõid omakorda kaasa sellise pakkumuse edukaks tunnistamise, mis ei ole majanduslikult soodsaim.

4.3. Näidisülesandele rakenduvad vastavustingimused olid kirjeldatud alusdokumendis „Lisa 6 Näidisülesande kirjeldus“ (edaspidi Lisa 6). Näidisülesandeks oli luua õppeinfosüsteemis Tahvel õppija rollile ruumide broneerimise funktsionaalsus ning kooli administratiivsele töötajale võimalus määrata koolipõhiseid seadeid, mis võimaldab koolil reguleerida ja hallata õppijate broneerimisõigusi vastavalt kooli individuaalsetele vajadustele.

Kokkuvõtlikult loetleb Hankija, et näidisülesande lahendus peab sisaldama järgmist:

- 1) tehniline kirjeldus ja kasutatavad tehnilised komponendid;
- 2) kasutajate rollide õigused/kohustused/võimalused;
- 3) klikitav prototüüp lähenemise testimiseks (hindamismetoodikas kirjeldatud ulatuses);
- 4) funktsionaalsuse realiseerimise projektiplaani, kus tuleb esitada tegevuste loetelu koos tähtaegade, mõõdetavate tulemite ja ressursi kasutusega (hinnang töömahule);
- 5) tegevuste kirjeldused ja mahud peavad olema realistlikud ning võimaldama saavutada kvaliteetseid tulemusi pakkumuses esitatud tähtjaks;
- 6) välja on toodud projektiga seotud riskid ja nende leevendamismeetmed.

Näidisülesande hindamiskriteeriumite hindamismetoodika on kirjeldatud „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“. RHAD-s puudub informatsioon selle kohta, kuidas Hankija hindamise läbi viib, mistõttu pole selge, kas hindamine on läbiviidud RHS § 3 põhimõtetega kooskõlas, tagades pakkujate võrdse kohtlemise, tulemuse kontrollitavuse ja läbipaistvuse.

4.4. Hankija on tagasisidestanud edukaks tunnistamise otsuse lisas 4-2 Vaidlustajale 12 hindepunkti andmist.

Vaidlustaja on seisukohal, et näidisülesande kirjelduses ega hindamiskriteeriumites ei olnud nõutud tehnilise lahenduse arhitektuuri parendamist ega raamistikke uuendamist. Asjaolu, et komisjon midagi „ootas“ ei saa olla aluseks hindepunktide langetamisele, kui võrd nimetatud „ootus“ ei olnud kirjeldatud näidisülesandes ei vastavustingimusena ega hindamismetoodikas hindamise alusena. Komisjon ka ühelegi sellisele alusele oma seisukohas ei viita.

Hindamiskriteeriumis ega ka näidisülesande kirjelduses ei olnud nõutud alternatiivsete lahenduste välja pakkumist, mistõttu ei pidanud Vaidlustaja vajalikuks seda ka teha. Alternatiivsete lahenduste kasutamine tooks kaasa täiendava arenduskeerukuse, kuna eeldaks olemasoleva rakenduse tehnilise arhitektuuri muutmist.

Näidisülesande tehnilise lahenduse kirjeldamisel lähtus Vaidlustaja seega üksnes kitsalt näidisülesandele seatud nõudest, mille kohaselt „Näidisülesande lahendus peab sisaldama järgmist: tehniline kirjeldus ja kasutatavad tehnilised komponendid“ ja hindamismetoodikast, mille kohaselt „kõik moodulid ja nende muutmise vajadus on kirjeldatud“.

Vaidlustaja on seisukohal, et alternatiivsete valikute nõudmisel oleks pidanud Hankija selgelt

näidisülesande kirjelduses või hindamismetoodikas määratlema, et pakkujad peavad esitama lahendusele mitmeid alternatiivseid lahendusviise, kusjuures need peavad sellisel juhul hankija hinnanguga „heast alternatiivist“ kattuma. Antud juhul ei olnud seda nõutud.

Jääb täielikult arusaamatuks, miks komisjon asus Vaidlustajale ette heitma millegi puudumist, mida ei olnud nõutud ning selle eest ka punkte hindamisel maha arvestama.

Hindamiskomisjon on jätnud sisuliselt kontrollimata osa Vaidlustaja tööst, esitades sellele etteheiteid, mis ei ole selgelt kooskõlas Vaidlustaja esitatud pakkumuse sisuga.

Seega on komisjon hinnanud midagi, mis ei olnud ei näidisülesande vastavuse ega hindamise osaks. Komisjon on sõnastanud „ootuse“ hindamise tagasisides, kuid ei ole seda teinud RHAD-s selliselt, et Vaidlustaja oleks saanud näidisülesande koostamisel sellega arvestada. Seeläbi on hankekomisjon asunud looma tingimusi ja hinnanud ootusi, millega tegelikkuses pakkujad arvestada ei saanud.

4.5. Vaidlustaja pakkumusele ei ole ette heidetud ühtki maksimaalsete hindepunktide eelduseks olevaid asjaolusid, esitatud etteheited ei ole sisuliselt põhjendatud. Vaidlustaja näidisülesanne vastab selgelt nõuetele, et saada 40 punkti.

Näidisülesande vastuses on selgelt ja üheselt arusaadavalt ja struktureeritult kirjeldatud loodav lahendus – selles osas ei ole komisjon tagasisides teinud mitte ühtki etteheidet ehk eeldus on täidetud, kõik moodulid ja nende muutmise vajadus on kirjeldatud.

Broneerimise mooduliga lisanduv töömaht õppeasutustele on minimaalne – selles osas ei ole komisjon tagasisides teinud mitte ühtki etteheidet ehk eeldus on täidetud.

Puuduvad vastuolud kirjelduse eri osades – selles osas ei ole komisjon tagasisides teinud mitte ühtki etteheidet ehk eeldus on täidetud.

4.6. Alternatiivselt pidanuks Hankija Vaidlustaja näidisülesandele omistama 26 hindepunkti

Taganemata eelpool toodust on Vaidlustaja seisukohal, et Vaidlustaja näidisülesandele oleks pidanud omistama vähemalt 26 hindepunkti, kuivõrd ka kõik 26 hindepunkti saamise eeldused on täidetud.

Kui vaidlustuskomisjon möönab, et teatud märkused ikkagi võisid Hankija komisjonil põhjendatult tekkida, siis igal juhul ei ole neid enam kui 3.

4.7. Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

4.7.1. Hankija komisjon ei ole seostanud põhjendusi ja hindamismetoodikat omavahel viisil, mis võimaldaks üheselt kontrollida, mida komisjon üleüldse hindas ja milliste alakriteeriumite puhul hindepunkte maha arvestas. Kusjuures see asjaolu ei selgu ka Hankija vastusest vaidlustusele.

Käesoleva vaidluse fookuses on see, mida Hankija on otsustanud näidisülesandes hinnata ja selle informatsiooni leiab hindamismetoodikast. Kogu vaidlustus lähtubki hindamismetoodikast, mitte näidisülesande vastavusest ja sellega seonduvast Lisast 6. Pakkumuste hindamise üleüldiseks eelduseks ongi vastavus ehk Hankija on tuvastanud

näidisülesande vastavuse Lisale 6.

4.7.2. Hankija on asunud esitama põhjendusi, mida ei ole esitletud Vaidlustajale hindamise tulemi edastamisel. Põhjenduste esitamine vaidlustus- või kohtumenetluses ei muuda akti tagantjärele tõhusalt kontrollitavaks, sest pole võimalik tõendada, kas kohtumenetluse jooksul esitatud põhjendused on samad, millest tegelikult lähtuti.

4.7.3. Näidisülesande dokumendis ega hindamiskriteeriumites ei ole välja toodud, et oodatakse olemasoleva lahenduse arhitektuurilisi muudatusi ning selle kooskõlla viimist MFN nõuetega. Olemasolev TAHVEL tehniline lahendus kasutab Angular.JS raamistikku, millest saab järeldada, et Hankija on ka ise eksimuses MFN nõuete vastu. Vaidlustaja on seisukohal, et näidisülesandes nõutud lisafunktsionaalsuse arendamisel olemasoleva lahenduse laiendusena Angular.JSi vahetamist mõne alternatiivse raamistiku vastu tingib senise lahenduse arhitektuuri muutmist MFN nõuetega vastavusse viimiseks. Sellist sätet või ootust näidistöö lahendusele seatud vastavus- ega hindamisnõuetes ei olnud.

Kui Hankija soovis olemasoleva rakenduse arhitektuurilisi muudatusi, oleks pidanud see nõudena RHAD-s või hindamismetoodikas olema kirjeldatud.

4.7.4. AngularJS-i väljavahetamine tähendaks järgmist:

- 1) ei muuda ruumide otsingu ja broneerimise funktsionaalsust ega paranda ruumide;
- 2) otsingu ja broneerimise visuaalset lahendust, kuna see on seotud süsteemi äri loogika ja kasutajaliidese funktsionaalsusega, mitte konkreetse raamistikuga;
- 3) suurendab tehnilise arenduse ressursikulu, kuna raamistikust tulenev muudatus nõuab ulatuslikku ümberehitust ja testimist;
- 4) ei ole seotud koolipõhise seadistuse või õppuri vaadetega, kuna need sõltuvad äri loogikast, mitte Angular.JS-i olemasolust või puudumisest.

Ei ole kooskõlas Hankija väited sellest, et hinnatakse efektiivsust ja samal ajal „oodatakse” näidisülesandes Angular.JS-i väljavahetamist – tegemist on diametraalselt vastuolus olevate seisukohtadega Hankija poolt.

Lisaks näidisülesandele seatud nõuetest lähtus Vaidlustaja ka Hankija efektiivsuse definitsioonist. Lähtuvalt Hankija määratlusest efektiivsusele on Vaidlustaja seisukohal, et modulaarsuse lisamine monoliidile:

- 1) ei paranda ruumide otsingu ja broneerimise visuaalset lahendust, kuna see on seotud kasutajaliidese ja äri loogikaga, mitte tehnoloogilise arhitektuuriga;
- 2) ei muuda näidisülesandes defineeritud funktsionaalsuse arendamist olemasolevasse lahendusse tehnilist lihtsamaks ega efektiivsemaks, vaid lisab keerukust ja ressursikulu;
- 3) ei paranda koolipõhise seadistuse lihtsust, kuna modulaarsuse lisamine on seotud koodi arhitektuuriga, mitte konfiguratsioonipõhise lahenduse pakkumisega.

Lisaks, modulaarsuse lisamine monoliidile toob kaasa ressursikulu. Tegemist on ka ajaliselt ja rahaliselt kuluka lahendusega, kuna monoliidi modulaarsuse ümberkujundamine nõuab märkimisväärset arendusaega, mis ei anna otsust äri väärtust näidisülesandes nõutud funktsionaalsuse kasutuselevõtul. Samuti võiks selle aja jooksul keskenduda näidisülesandes nõutud lahenduse funktsionaalsuse ja kasutajakogemuse täiustamisele, mis oleks Hankija eesmärkide saavutamiseks efektiivsem.

Hankija hindab efektiivsust ruumide otsingu ja broneerimise lahenduse osas, mitte kogu süsteemi arhitektuuri osas. Modulaarsus kui põhimõte ei ole otseselt efektiivsuse kriteeriumina välja toodud. Kui Hankija lisab selle kui hinnatava teguri, siis esiteks ei vasta see algselt esitatud hindamiskriteeriumidele, mis keskenduvad pigem konkreetsele funktsionaalsusele ja kasutajaliidese lahendustele. Ja teiseks, modulaarsuse tehnilised eelised, nagu skaleeritavus ja hooldatavus, on pikaajalised ja strateegilised, kuid need ei pruugi otseselt parandada süsteemi efektiivsust ruumide otsingu ja broneerimise kontekstis.

4.7.5. Hankija jõudis järeldusele, et kuna näidistöö kohta tekkis 5 märkust või küsimust, siis ei olnud võimalik anda enam kui 12 hindepunkti. See seisukoht on ebaõige, kuivõrd esitatud küsimused ja märkused ei ole olnud asjakohased, samuti ei ole Hankija kõikidele vastuargumentidele isegi reageerinud. Selleks, et märkused ja küsimused oleksid hindamismetoodika mõttes arvesse võetavad, peavad need olema põhjendatud, sisulised ja kooskõlas hindamismetoodikaga, mida need käesoleval juhul ei ole.

Hankija on leidnud, et hankekomisjon on olnud põhjalik näidisülesande kontrollimisel, millega Vaidlustaja jätkuvalt ei nõustu.

Vastuses selgitab Hankija ka ise, et lähtus hindamisel millestki, mida ei olnud ei vastavustingimusena nõutud ega ka hindamismetoodika kohaselt hindamise aluseks. Sellega seonduvalt on Hankija selgitanud, et „*tegemist on õppinfosüsteemiga, mille näidistööülesanne oli broneeringusüsteemi lahenduse pakkumine ja see pidi olema kasutajasõbralik ja võimalikult intuiitivne nii õppijate kui ka kooli administratiivse personali jaoks, mis on sõnaselgelt välja toodud Lisa 6 lk 1.*“ Seega on Hankija asunud sisustama hindamismetoodikat peale riigihankes pakkumuste saabumist, mistõttu ei ole võimalik neid hinnanguid ka arvesse võtta.

Hoolimata sellest, et Hankija ei saanudki kasutajasõbralikkust hinnata, et ole Hankija ka tagasisidestanud Vaidlustajale ühelgi viisil, et Vaidlustaja pakkumus ei oleks kasutajasõbralik.

5. Hankija, Haridus- ja Teadusministeerium, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Vaidlus puudutab vaid ühte kahest hindamiskriteeriumist „Näidisülesande lahendamise kvaliteet ja nõuetele vastavus“. Selle kriteeriumi kirjelduse kohaselt, tuli pakkujal esitada näidisülesande lahendus vastavalt RHAD-s sätestatule.

Hindamismetoodika on toodud dokumendid „HINDAMISKRITEERIUMID JA HINNATAVAD NÄITAJAD“.

Dokumendi „Pakkumuse esitamise ettepanek“ Lisa 6 „Näidisülesande kirjeldus“ (edaspidi Lisa 6) kirjeldab, näitlikustab ja nimetab näidisülesandega seotud nõuded, ootused ja muu vajaliku informatsiooni kriteeriumi täitmiseks. Kuid muuhulgas ei saa pakkuja unustada teisi RHAD nõudeid, mis kirjeldavad hanke eset ja hankelepingu sõlmimise eesmärki.

Lisa 6 punktide loetelule eelneb juhis: „*Järgnevalt oleme välja toonud asjaolud, millega tuleb näidisülesande lahendamisel arvestada.*“.

Lisas 6 on toodud funktsionaalsuse all nõue: „*Kooli administratiivse töötaja rolli vaates peab saama õppijate tehtud broneeringuid välja otsida, muuta ja/või kustutada. Süsteem peab*

saatma õppijale asjakohase teate.“

Lisa 6 osas pealkirjaga „*Hankija ootused ja nõuded broneerimismooduli visioonile*“ on toodud nõue: „*Pakkuja peab arvestama HTM-i mittefunktsionaalsete nõuetega (MFN)*“ ja lisatud viide mittefunktsionaalsetele nõuetele (edaspidi MFN) ligipääsemiseks.

Enne pakkumuste esitamise tähtpäeva ei esitatud ühtegi küsimust hindamiskriteeriumite või hindamiseks kaasatavate ekspertide kohta, samuti ei esitatud ettepanekuid hindamiskriteeriumite või hindamismetoodika muutmiseks.

5.2. RHS § 85 lg-st 1 peab hindamiskriteerium olema hankeesemega seotud ja reaalselt konkurentsi tagav. Näidisülesande hindamise üks eesmärgke on näidata, kas ja mil viisil saab pakkuja aru sõlmitava hankelepingu täitmisest.

Hankija vaidleb vastu sellele, et hindamiskomisjoni töö on vastuolus RHS § 3 toodud üldpõhimõtetega. Komisjon andis konsensusliku hinnangu kõikidele esitatud pakkumustele lähtudes hindamismetoodikast eelnevalt eraldiseisvalt lahendused läbi töötades.

Hindamiskomisjonile peab jääma vabadus oma tööd korraldada, muutmata hindamiskriteeriume ega nende osakaale. Üldjuhul tuleks lisaks sisuliste hindamiskriteeriumidele RHAD-s määrata kindlaks hindamismetoodika (sh punktiskaala), kuid see ei pea olema ammendav, teisisõnu võib seda pärast pakkumuste avamist kohandada konkreetsetele pakkumustele. Hankijatel ei ole kvalitatiivse hindamise kriteeriumidesse võimalik kirja panna kõiki detaile, mis võivad hindamisel oluliseks osutada. (Riigikohtu halduskolleegium 11.12.2020, 3-20-1198 (p-d 17–21)). Hankija ei ole muutnud ei hindamiskriteeriumeid, osakaale ega metoodikat ning need olid RHAD-s sätestatud.

Ainus, mis Hankijal RHAD-s kajastamata on see, millisel kujul komisjon hindamise korraldab. Hankija korraldas hindamise loogilisel viisil, mille tulemuseks oli konsensuslik hinnang, kuivõrd alakriteeriumitele hindepunkte määratud ei olnud ning tegemist oli kvalitatiivse hindamisega.

Vaidlustaja väitel on hindamise põhjendused lakoonilised, millele Hankija vaidleb vastu. Põhjendused on väga spetsiifilised, mis on tugevalt seotud Vaidlustaja näidistöö lahenduse ja kehtestatud hindamismetoodikaga, mis omakorda lähtub Lisas 6 nõutust. Edukaks tunnistamise otsuse lisas 4-2 toodud põhjendusi hindamismetoodikaga kõrvutades nähtub selgelt, et Vaidlustaja pakkumusele saab omistada maksimaalselt 12 punkti.

Pakkujal tuli näidisülesannet lahendades järgida tervikuna Lisa 6 toodud tingimusi ja nõudeid. Pakkuja ei saa teha dokumentidest omale sobivat valikut. Lisa 6 on terviklik dokument, milles sisalduvad juhised on kohustuslikud järgimiseks. Hankija hinnangul on see selge ja piisavalt detailseid juhiseid andev, millele tuginedes koostatud näidisülesande lahendus on objektiivselt hinnatav ja teistpidi, mille alusel hindamine on läbipaistev, võrdselt kohtlev ja kontrollitav.

5.2.1. Vaidlustaja esitatud näidistöös ei ole arvestatud Lisa 6 kirjeldatud funktsionaalsust „*Kooli administratiivse töötaja rolli vaates peab saama õppijate tehtud broneeringuid välja otsida, muuta ja/või kustutada. Süsteem peab saatma õppijale asjakohase teate*“. Selline funktsionaalsus puudus Vaidlustaja näidistöö lahenduses.

Vaidlustaja sõnul on selline funktsionaalsus olemasolevas õppeinfosüsteemis juba olemas ning nad lähtusid juhisest, et olemasoleva funktsionaalsuse puhul tuleks kirjelda muudatusi, kui selleks ettepanekuid on. Vaidlustaja eksib, sest näidisülesande nõue oli „*administratiivse töötaja rolli vaates õppijate tehtud broneeringute otsing*“. Hankija võib siinkohal vaid eeldada, et Vaidlustaja ei ole nõudeid hoolikalt lugenud ja vajaliku infot üle kontrollinud. Hankija huvi oli nõudes esitatud funktsionaalsuse lahendus. Tõsi, õppeinfosüsteem sisaldab otsingut erinevatest broneeringutest, nt läbi ruumide broneerimise vms, kuid näidistöös oli nõutud õppija broneeringute otsing administratiivse töötaja rollis. Nimetatud funktsionaalsus oli näidistöös kirjeldamata, mis vastab hindamismetoodika kohaselt 12 hindepunktiga hinnatava pakkumusele, kuna sisaldab puudusena, et kõik näidisülesandes tulemina soovitud aspektid ei ole kaetud. See on ühtlasi ka väga oluline argument, miks Vaidlustaja näidistöö lahendus ei ole 26 punkti vääriline, sest 26 punktiline lahendus katab kõik tulemina soovitud aspektid ja funktsionaalsuste loetelu kahtlemata on üks neist. Juhul, kui pakkujad saaksid valida meelepäraseid nõudeid ja osa jätta katmata, siis ei oleks pakkumused võrreldavad.

5.2.2. Hankekomisjoni hinnangul oli Vaidlustaja näidistöö lahendus 12 punkti vääriline, sest näidisülesande vastuses on keskpäraselt kirjeldatud ruumide broneerimine, millest on üldjoontes võimalik siiski aru saada, kuidas kirjeldatud probleemi planeeritakse lahendada. Siinkohal on komisjon puudusena välja toonud, et ruumide broneerimise eelduseks olev õppurite lisamise toiming ei ole kasutajasõbralikult lahendatud. Õppureid saab küll lisada, kuid õiguste lisamine toimub ükshaaval, samas enamikel juhtudel tuleb õppeinfosüsteemiga liita suurem hulk õppureid ja igale õppurile eraldi õiguste lisamine on koormav ja läbimõttlemata. Kuid funktsionaalsuse nõudele on pakutud lahendus, mida komisjon hindas kui keskpäraselt, samas probleemi lahenduse kirjeldus eksisteerib.

5.2.3. Hankija vaidleb vastu Vaidlustaja seisukohale, et näidisülesande kirjelduses ega hindamiskriteeriumites ei olnud nõutud tehnilise lahenduse arhitektuuri parendamist ega raamistikke uuendamist. Pakkujal tuli näidistöö lahenduse koostamisel juhinduda MFN-ist. Selle p 2 sätestab nõuded rakenduse arhitektuurile ja alap 2.1 nõuab kohustuslikus korras, et rakenduse, andmebaasi ja kolmanda osapoole komponendid peavad olema sellised, mille eluea lõpp (EOL) pole teadaolevalt vähem kui 3 aasta pärast (st elutsükli lõppu jõudnud komponendiga, kus on automaatne tehnoloogiline võlgnevus). Vaidlustaja lahenduse tehnilises kirjelduses tuuakse välja Angular.JS vaadete täiendamist. Selgitus, miks see puudusena välja tuuakse on järgmine: kuna Angular.JS-i näol on tänaseks tegemist ametliku toeta raamistikuga tulnuks pakkujal MFN punktiga kooskõla saavutamiseks pakkuda teist lahendust või ära mainimist Angular.JS-ist loobumise, kaasajastamise või hübriidse lahenduse (nt Angular.JS + Angular) osas.

MFN p 2.36 kohustub rakendused disainima ja arendama domeenist juhinduva disaini (domain driven design) ja mikroteenuste arhitektuuri põhimõtteid jälgides. Sellest tulenevalt leidis komisjon, et ei ole loogiline teha nii mitu endpointi, selleks, et saada kõik päringud tehtud. Lahendus peab olema tehtud selliselt, et saab tagada modulaarsust. Hankija ei pea mõistlikuks monoliiti täita täiendavate lahendustega, vaid pigem teha seda õhukeseks. Õppeinfosüsteem Tahvel on piisavalt suur süsteem ja monoliidile täiendavalt lisamine tekitab pigem tehnoloogilisi probleeme kui lahendusi. Lisaks sellele, et siin pole arvestatud MFN nõudeid arvestab Hankija Lisa 6 lk 1 kolmas lõigu kohaselt efektiivsuse hindamisel ka seda, kuidas lahendus on tehniliselt üles ehitatud. Tehnilise ülesehituse kohta tekkis Hankijal märkus, mis on kriteeriumi kohaselt hinnatav asjaolu.

5.2.4. Näidistöö lahenduse hindamisel tekkis komisjonil kokkuvõtlikult 5 märkust või küsimust, mis on samuti hindamisjuhise järgi 12 hindepunkti kohane. Need 5 märkust/küsimust, mis kattuvad hindamisjuhises nimetatud teiste puudustega, olidki toodud edukaks tunnistamise otsuse lisas 4-2. See on samuti oluline argument, miks Vaidlustaja näidistöö lahendus ei ole 26 punkti vääriline, sest kõrgem punktiskoor eeldab näidistöö lahenduse kohta kuni 3 küsimust /märkust mitte rohkem.

5.2.5. Vaidlustuses on toodud kirjeldus uue ruumi lisamise vormi kohta ja etteheide, et Hankija ei tutvunud esitatuga põhjalikult jättes sisuliselt kontrollimata osa Vaidlustaja tööst. Hankija vaidleb sellele vastu ja lisab, et hindamiskomisjoni põhjaliku tutvumise tulemusena küsimus tekkiski. Hankija luges näidisülesandes lk 5 toodud kirjeldust ning sellest lähtuvalt komisjon väidab, et „Lisa ruum“ all uue ruumi lisamisel (ruumi andmete esmakordsel sisestamisel) ei saa uus ruum automaatselt külge eelnevalt „Broneerimise seaded“ all defineeritud seadistusi. Hankeülesandes lk 5 ja Figma joonisel toodud ekraanipildi järgi tuleb „Ruumi broneerimise seaded“ all kohustuslikus korras (raadio nupp) teha käsitsi valikud. Sellest tulenevalt tekkis komisjonil lisas 4-2 p-is 4 toodud küsimus - Kuidas on uut ruumi lisades võimalik võtta üle/rakendada automaatselt kooliülesed seaded?

5.2.6. Vaidlustaja on seisukohal, et näidisülesandes ei olnud nõuet massiga õppurite lisamiseks süsteemi ning selle hindamist ei ole ka kavatsatud läbi viia hindamismetoodika kohaselt. Hankija nõustub, et sellist nõuet ei ole nõuete loetelus toodud, kuid viitab asjaolule, et tegemist on õppinfosüsteemiga, mille näidistööülesanne oli broneeringusüsteemi lahenduse pakkumine ja see pidi olema kasutajasõbralik ja võimalikult intuiitivne nii õppijate kui ka kooli administratiivse personaliga jaoks, mis on sõnaselgelt välja toodud Lisa 6 lk 1. Vaidlustaja esitatud lahendus ei ole Hankija hinnangul kasutajasõbralik. E-teenuste eelised on toimingute automatiseeritus, kiirus, lihtsus ning ühetaoliste liigutuste grupeerimine, samas võimalus iga liigutust kohandada eraldiseisvalt vastavalt vajadusele.

5.3. Hankija täiendavad seisukohad.

5.3.1. Hankekomisjoni põhjendused lähtuvad otseselt hindamismetoodika kirjeldusest. Hankija ei pidanud vajalikuks edukaks tunnistamise otsuse lisades (sh lisa 4-2) taaskord hindamismetoodika kirjeldusi korrata, kuivõrd need dokumendid on võimalik omavahel kõrvutada.

Hindamismetoodika oli ülesehitatud peamiselt puuduste esinemisele ja just seda lisa 4-2 kajastab – loetelu hankekomisjoni poolt näidisülesande hindamisel tuvastatud puudustest. Vastavalt puuduste iseloomule, sisule või tekkivate küsimuste/märkuste arvule saab määrata hindepunkte.

5.3.2. Lisas 6 toodud nõuded on need, millele Hankija näidisülesande koostamisel lahenduse pakkumist soovis ja kui mõni Lisas 6 nimetatud nõue on täitmata, siis ei ole võimalik nõude täitmist hinnata. Mis omakorda tähendab, et kõik näidisülesandes tulemina soovitud aspektid ei ole kaetud ja tegemist on puudusega hindamismetoodika kohaselt ning vastab seega 12 hindepunkti kirjeldusele.

Alustades hindamiskriteeriumi nimetusest, milleks on „Näidisülesande lahendamise kvaliteet ja nõuetele vastavus“ ja lõpetades hindepunktide kirjeldustega on selge, et nii pakkuja kui Hankija on väga selgelt seotud sellega, mis on sätestatud Lisas 6. Hindamismetoodika järgimiseks on äärmiselt oluline hinnata, kas kõik Lisas 6 toodud nõuded on täidetud.

Hindamismetoodika alusel on võimalik 26 ja rohkem hindepunkti anda näidistööle, milles on kõik tulemina soovitud aspektid kaetud.

5.3.3. Hankija on jätkuvalt seisukohal, et Vaidlustaja ei ole näidistöös katnud kõiki nõudeid, mida Lisa 6 sisaldas. Hankija nõustub väitega, et näidistöö ülesanne ei ole kogu süsteemi ümber tegemine ja seda ei ole näidistöö lahendamiseks ka taotletud. Õppeinfosüsteemis on olemas moodulid nii sündmuste kui ka teavituse jaoks, kuid need ei ole täielikud ja neid tuligi vastavalt Lisa 6 toodud nõuetele täiendada. Hankija soovis konkreetset otsingulahendust, mida Vaidlustaja näidistöö ei sisaldanud.

Vaidlustaja viitab Lisa 6 lk 1 toodule „*Kirjeldada, mida on vajalik süsteemi juures muuta ning kuidas seda on planeeritud teha.*“ Meelevaldne on sellele lausele viidata nõuete osas, mis on nõ kohustuslikud. Vaidlusaluse nõude sõnastus on: *kooli administratiivse töötaja rolli vaates peab saama õppijate tehtud broneeringuid välja otsida, muuta ja/või kustutada.* Sellest nähtub, et tegemist oli funktsionaalsusega, mis pidi lahenduse käigus olemas olema. Administratiivse töötaja rollis saab tõepoolest erinevaid sündmusi (sh ka broneeringuid) otsida, kuid puudub võimalus otsida õppija tehtud broneeringuid. Ja selle nõude eesmärk näidistöös oli pakkujate lahendus selle võimaluse loomiseks.

5.3.4. Vaidlustaja täiendavates seisukohtades on viidatud juhendile (lk 46 alates) (kättesaadav lingilt

https://projektid.edu.ee/display/IS2/Kasutusjuhendid?preview=/17631005/17631012/H_OIS_koolitus_kutse_tunniplaan.docx), kus kirjeldatakse õppija otsingut üle administratiivsete töötajate ja õpetajate poolt lisatud üksiksündmuste, milledega õppija on seotud kolmanda isikuna. Päring ei võimalda otsida välja sündmusi, mis on õppija poolt loodud. Juba nimetatud juhendis kirjeldatud teated on seotud tunniplaanis kuvatavate „Tunniplaanisündmustega“, mitte üksiksündmustega. Juhendi p-is 2.6.2 „Üksiksündmuste sisestamine“ on öeldud „Sündmuse (mis ei ole üksiksündmus) muutmisel saadetakse teade tunniplaanimuudatuse kohta kasutajale, kelle õpperühmaga seotud päeviku tunniplaanis (staatuses „Avalikustatud“) on toimunud muudatus.“ P-ide 1.3.1. ja 1.3.2 eesmärk on selgitada, et õppeinfosüsteem ei sisalda õppija loodud sündmuste otsingu ja õppija loodud sündustega seotud teadete saatmise funktsionaalsust, kuid nende nõuete katmine lahenduse kirjelduses oli nõutud.

5.3.5. Hankija ei esitanud uusi põhjendusi vaidlustuse vastuses, vaid selgitas kehtivat otsuse lisa 4-2.

Hindamismetoodikas 12 hindepunkti kirjelduses on toodud ühe kirjeldusena, et näidisülesande vastuses on keskpäraselt kirjeldatud ruumide broneerimine, millest on üldjoontes võimalik siiski aru. Hankija ei ole toonud uusi põhjendusi hindamisotsusesse, see on selgitus ja hinnangu kõrvutamise hindamismetoodikaga.

Lisa 6 on toodud, et lahenduse väljatöötamisel tuleb arvestada koolide erinevate vajadustega ja pakkuda paindlikku ning kasutajasõbralikku süsteemi. Ehk taaskord pole Vaidlustaja lahenduse välja pakkumisel arvestanud kõikide Lisas 6 toodud nõuetega ning pakutud lahendus ei ole hankekomisjoni hinnangul kasutajasõbralik.

5.3.6. Vaidlustaja on täiendavates seisukohtades viidanud, et Hankija ise eksib RHAD-s MFN p-is 2.4. toodud nõuete vastu. Hankija selgitab siinkohal, et ajal, mil õppeinfosüsteem loodi

ja arendama hakati oli Angular.JS raamistik aktsepteritav. Hankija on hakanud õppeinfosüsteemi teisele tehnoloogilisele raamistikule viima, kuid see võtab aega ja kogu õppeinfosüsteemi üleviimine on mahukas töö, mida tehakse võimaluste piires. Asjaolu, et hetkel on raamistik nõ vastuolus MFN nõudega ei anna pakkujale alust näidisülesandele kehtestatud nõudeid eirata.

Vaidlustaja väidab, et näidisülesande dokumendis ega hindamiskriteeriumites ei ole välja toodud, et oodatakse olemasoleva lahenduse arhitektuurilisi muudatusi ning selle kooskõlla viimist MFN nõuetega. Hankija vaidleb sellele vastu. Lisa 6 lk 3 on märgitud „*Pakkuja peab arvestama HTM-i mittefunktsionaalsete nõuetega (MFN), mis on kättesaadavad siit: <https://gituja.eenet.ee/Nouded-arendustele>*“ . Hankija jääb selles osas oma esialgses vastuse juurde.

5.3.7. Hankija nõustub Vaidlustaja väitega, et efektiivsus tähendab ressursside optimaalset kasutamist, kuid õppeinfosüsteemi omanikuna ei saa Hankija lähtuda vaid kahe-kolme kuu efektiivsusest, vaid peab arvestama õppeinfosüsteemi pika elueaga ning selle kasutatavusega mitmete aastate jooksul ja selleks on loodud MFN. Näidistöö lahenduse koostamisel ei pidanud pakkuja õppeinfosüsteemi ümber tõstma teise raamistikku, vaid pidi kirjeldama Lisa 6 toodud nõuete lahendusi arvestades kõiki Lisa 6 toodud nõudeid.

5.3.8. Hankija hinnangul Vaidlustaja täiendavad seisukohad pigem kinnitavad, et näidisülesande lahenduses esitatu on ebaselge ja seetõttu on Hankijal tekkinud küsimused põhjendatud. Vaidlustaja on näidisülesande lahendusse leheküljel 5 lisanud vaate, millest nähtub, et tegevus jookseb ummikusse.

Vaidlustaja näidistöö lahenduse kirjelduse lk 7 on toodud vaade „*uue kasutaja lisamine*“. Hankijal tekib jätkuvalt küsimusi, milleks see vaade esitati kui Vaidlustaja oma täiendavate seisukohtades märgib, et õpilasi lisatakse teisiti. Näidisülesande osaks ei olnud õppurite massilise lisamise lahendamine, mistõttu on ebaselge, miks on Vaidlustaja asunud täiendama „*Uue kasutaja lisamise*“ vormi. Kasutajate lisamise funktsionaalsus oli õppeinfosüsteemis olemas. Hankija eeldas, et see tähendas olemasoleva funktsionaalsuse muutmist.

6. Kolmas isik, Aktsiaselts Fujitsu Estonia, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Kolmas isik esitas oma sisulised seisukohad täiendavate seisukohtade esitamise tähtpäevaks.

6.1.1. Kuigi Kolmas isik ei ole Vaidlustaja näidistööd (ega Hankija hindamisdokumenti) näinud, on talle seni esitatud dokumentide pinnalt ilmne, et Vaidlustaja pakkumusele on hindamise kriteeriumis „*Näidisülesande lahendamise kvaliteet ja nõuetele vastavus*“ (Kriteerium) antud õigesti 12 punkti.

6.1.2. Olgu esiti ümber lükatud Vaidlustaja väärarusaam, et Hankija hindamisotsust saab hinnata kitsalt vaid hindamisotsusesse kirja pandu pinnalt. Riigikohus on selgitanud, et hindamisotsus ei pea olema üdini detailne – piisab sellest, kui sealt nähtub, millisele alusele Nendest põhimõtetest on vaidlustuskomisjon lähtunud ka varasemas praktikas.¹ Seadus ei nõua hankijalt hindamisotsuste põhjendamist sellise detailsusega, nagu hankija arusaadavalt teeb seda vaidlustusmenetluses. Vaidlustaja etteheited põhjenduste täpsustamise lubamatuse

---

¹ VAKO 128-23/265540, p 11.

kohta on seega asjakohatud.

6.1.3. Pakkumusele peab andma 12 punkti, kui pakkumuses esineb vähemalt üks kriteeriumis loetletud puudustest.

6.1.3.1. Ruumide broneerimine on kirjeldatud keskpäraselt

Hankija on selgitanud: „*Ruumide broneerimise eelduseks olev õppurite lisamise toiming ei ole kasutajasõbralikult lahendatud. Õppureid saab küll lisada, kuid õiguste lisamine toimub ükshaaval, samas enamikel juhtudel tuleb õppeinfosüsteemiga liita suurem hulk õppureid ja igale õppurile eraldi õiguste lisamine on koormav ja läbimõtlemata.*“

Pole mingit põhjust kahelda, et Vaidlustaja näidistöös täpselt selline puudus ongi, kuna Vaidlustaja pole sellele Hankija põhjendusele ühtegi sisulist vastuargumenti esitanud. Vaidlustaja keskendub üksnes formaalsele argumendile, et hindamisotsuses seda põhjendust ei olnud. Nagu Kolmas isik eelnevalt selgitas, on see etteheide – isegi kui tõsi – asjassepuutumatu. Puudub mis tahes põhjus arvata, et Hankija pole sellest puudusest hindamisotsuse tegemisel päriselt lähtunud.

Sellist kahtlust ei saa tekkida eriti seetõttu, et Hankija põhjendus haakub otseselt ka Hankija teise väitega, et Vaidlustaja proovitöös pole funktsionaalsust „*Kooli administratiivse töötaja rolli vaates peab saama õppijate tehtud broneeringuid välja otsida, muuta ja/või kustutada. Süsteem peab saatma õppijale asjakohase teate.*“ See funktsionaalsus on ruumide broneerimiseks ärioloogilises võtmes hädavajalik, seega ei saa broneerimine olla selle funktsionaalsuseta hästi lahendatud või kirjeldatud.

Vaidlustaja näidistööle 12 punkti andmine on seega põhjendatud juba ainuüksi seetõttu, et näidistöös on ruumide broneerimine kirjeldatud keskpäraselt.

6.1.3.2. Kõik näidisülesandes tulemina soovitud aspektid ei ole kaetud

Kõige ilmnähtavam puudus Vaidlustaja pakkumuses on, et kõik näidisülesandes tulemina soovitud aspektid ei ole kaetud. Ühe funktsionaalsusena on Lisas 6 defineeritud: „*Kooli administratiivse töötaja rolli vaates peab saama õppijate tehtud broneeringuid välja otsida, muuta ja/või kustutada. Süsteem peab saatma õppijale asjakohase teate.*“ Sõnastus „peab“ viitab ilmselgelt sellele, et näidistöös „peab“ see funktsionaalsus sisalduma.

Poolte vahel puudub vaidlus, et Vaidlustaja näidistöös nimetatud funktsionaalsust pole. Seega ei saa olla vaidlust ka selles, et kõik näidisülesandes tulemina soovitud aspektid ei ole kaetud. Vaidlustajal on tõenäoliselt lihtsalt jäänud see funktsionaalsus märkamata. Seejuures on täiesti asjakohatu arutlus selle üle, kas tänases süsteemis on see funktsionaalsus olemas või mitte. Isegi kui Lisa 6 sisaldaks loetelu funktsionaalsustest, mis kõik täna juba olemas on, tuleks ikkagi kõikidest nendest funktsionaalsutest näidistöö tegemisel lähtuda. Lõppeks ongi tegemist ju näidisega, mille eesmärk on pakkumuste kvaliteeti hinnata, mitte ei ole tegemist lõpliku arendusega.

Nimetatud funktsionaalsuse vajalikkus tuleneb juba Lisa 6 kõige esimesest lõigust: „*Näidisülesandeks on luua õppeinfosüsteemis Tahvel õppija rollile ruumide broneerimise funktsionaalsus ning kooli administratiivsele töötajale võimalus määrata koolipõhiseid seadeid, mis võimaldab koolil reguleerida ja hallata õppijate broneerimisõigusi vastavalt kooli individuaalsetele vajadustele.*“

Kui kooli administratiivne töötaja ei saa õppijate tehtud broneeringuid välja otsida, muuta või kustutada, ei saa kool sisuliselt reguleerida ja hallata õppijate broneerimisõiguseid. Tegemist on ärioloogilises võtmes hädavajaliku funktsionaalsusega, milleta pole broneerimise loomine isegi võimalik. Kooliruumide kasutuse ja korrashoiu (sh koolivara) eest vastustab õppeasutus (ehk administratsioon), mitte õppijad. Õppijale antakse küll võimalus broneerida, aga administratiivsel töötajal peab olema võimalus broneeringut hallata, sh kustutada. Nt kui mingis ruumis on inventari kahjustatud, peab olema võimalik tuvastada, kes konkreetsel ajahetkel ruumis viibis; kui broneeringuid on kogemata tehtud pikaks ajaks ette, kus kasutaja on seejärel koolist lahkunud, peab koolil olema võimalik broneeringud eemaldada; kui õppija on teinud broneeringu valele ruumile, peab koolil olema võimalik broneeringut muuta; jne. Kuna nimetatud funktsionaalsus on broneerimise korraldamiseks hädavajalik, jääb Kolmandale isikule arusaamatuks, kuidas saab tõsiseltvõetavalt üldse vaielda selle üle, kas Vaidlustaja näidistöös on nõutud tulemid kajastatud – ei ole. Vaidlustaja pakkumusele tuli anda Kriteeriumis ka ainuüksi selle puuduse tõttu 12 punkti.

6.1.3.3. Hankijal on tekkinud 5 või enam märkust pakutava lahenduse või selle põhjenduste kohta

Eraldiseisev 12 punkti andmise alus oli ka see, kui „*pakutava lahenduse või selle põhjenduste kohta tekib 5 või rohkem küsimust või märkust*“.

Vaidlustaja märgib, et Hankija on teinud märkusi ja küsimusi ootuste osas, mida RHAD-s pole eraldi märgitud. Vaidlustaja jätab sellega tähelepanuta, et nimetatud 12 punkti andmise alus ongi sõnastatud abstraktselt ning lahtise loeteluna („küsimust või märkust“). Sellest järeldub, et arvesse lähevad mis tahes Hankija hinnangul negatiivsed osised pakkuja näidistöös. Vaidlustaja ei saa praeguses hankemenetluse etapis ette heita, et hindamismetoodika ei ole piisavalt läbipaistev. Tähtaegselt vaidlustamata RHAD on kehtiv ja siduv nii pakkujatele kui ka Hankijale.

6.1.3.4. Hankija vastusest vaidlustusele saab järeldada, et tal on Vaidlustaja näidistöö kohta ka järgmised märkused:

- Vaidlustaja lahenduses tuuakse välja Angular.JS vaadete täiendamist. Kuna Angular.JS-i näol on tänaseks tegemist ametliku toeta raamistikuga, tulnuks Vaidlustajal mittefunktsionaalsete nõuete punktiga kooskõla saavutamiseks pakkuda teist lahendust või ära mainimist Angular.JS-ist loobumise, kaasajastamise või hübriidse lahenduse (nt Angular.JS + Angular) osas.
- mittefunktsionaalsete nõuete p 2.36 kohustub rakendused disainima ja arendama domeenist juhinduva disaini (ingl *domain driven design*) ja mikroteenuste arhitektuuri põhimõtteid jälgides. Ei ole loogiline teha nii mitu *endpoint*-i selleks, kui Vaidlustaja on teinud, et saada kõik päringud tehtud. Lahendus peab olema tehtud selliselt, et saab tagada modulaarsust (vt mittefunktsionaalsete nõuete p 2.43). Pole mõistlik monoliiti täita täiendavate lahendustega, vaid pigem teha seda õhukeseks. Õppeinfosüsteem Tahvel on piisavalt suur süsteem ja monoliidile täiendavalt lisamine tekitab pigem tehnoloogilisi probleeme kui lahendusi.
- „Lisa ruum“ all uue ruumi lisamisel (ruumi andmete esmakordsel sisestamisel) ei saa uus ruum automaatselt külge eelnevalt „Broneerimise seaded“ all defineeritud seadistusi. Hankeülesandes lk 5 ja Figma joonisel toodud ekraanipildi järgi tuleb „Ruumi broneerimise seaded“ all kohustuslikus korras (raadio nupp) teha käsitsi valikud. Sellest tulenevalt tekkis komisjonil küsimus, kuidas on uut ruumi lisades võimalik võtta üle/rakendada automaatselt kooliülesed seaded.

- näidisülesanne oli broneeringusüsteemi lahenduse pakkumine ja see pidi olema kasutajasõbralik ja võimalikult intuitiivne nii õppijate kui ka kooli administratiivse personali jaoks (lk 1). Vaidlustaja lahendus ei ole Hankija hinnangul kasutajasõbralik, kuna ei sisalda massiga õppurite lisamise võimalust. E-teenuste eelised on toimingute automatiseeritus, kiirus, lihtsus ning ühetaoliste liigutuste grupeerimine, samas võimalus iga liigutust kohandada eraldiseisvalt vastavalt vajadusele. Vaidlustaja näidistöös nii pole.

Kolmas isik on kõikide Hankija märkustega nõus. Hankija kaalutlused ei ole ilmselgelt asjakohatud, vaid tuginevad põhjendatud, läbipaistvatel ja kontrollitavatel asjaoludel.

6.1.3.5. Vaidlustaja vaidleb esimesele märkusele vastu väitega, et olemasoleva lahenduse arhitektuuriliste parenduste ja mittefunktsionaalsete nõuete kooskõlla viimist RHAD ette ei näe. Kolmas isik ei nõustu. Näidisülesande kirjelduse lk 1 lg 3 järgi hinnatakse, kuidas on ruumide otsing ja broneerimine süsteemis „tehniliselt üles ehitatud“. Veel enam, näidisülesande kirjelduse lk 3 järgi pidi pakkuja „*arvestama Hankija mittefunktsionaalsete nõuetega*“. Hankijal oli võimalik hinnata seda (teha negatiivne märkus), et Vaidlustaja on otsustanud Angular.JS vaateid täiendada. Angular.JS-le puudub ametlik tugi, mistõttu ei ole tegemist jätkusuutliku ega turvalise lahendusega. Vaidlustaja toob täiendavas seisukohas Angular.JS vahetamise negatiivsed pooled välja, kuid jätab seejuures arvestamata, et võimalik on luua ka hübriidlahendus (Angular.JS + Angular), mis võimaldab kõiki uusi vorme ja komponente luua Angularis ning siduda olemasoleva süsteemiga ilma suurema lisaressursita.

Vaidlustaja vaidleb ka teisele märkusele vastu väitega, et seda ei saanud hinnata, kuna modulaarsuse küsimus ei puuduta „otsingu ja broneerimise süsteemi“, vaid kogu süsteemi arhitektuuri tervikuna. Sellega samuti nõustuda ei saa. Näidisülesande lk 3 järgi pidid pakkujad arvestama Hankija mittefunktsionaalsete nõuetega. Mittefunktsionaalsete nõuete järgi pidi rakendused disainima ja arendama mikroteenuste arhitektuuri põhimõtteid järgides (p 2.36) ning lahendus pidi olema tehtud selliselt, et saab tagada modulaarsust (p 2.43). Kolmas isik ei tea, kui mitu *endpoint*-i Vaidlustaja teinud on, kuid ei näe põhjust kahelda Hankija kaalutluse asjakohasuses (eriti arvestades, et Vaidlustaja ei vaidle põhimõtteliselt vastu sellele, et modulaarsus pole tagatud, vaid hoopis sellele, kas seda sai hinnata).

Kolmanda märkuse osas on Vaidlustaja oma täiendava seisukoha ärisaladusena kinni katnud, mistõttu pole Vaidlustaja väitele võimalik hinnangut anda. Sisuliselt on Vaidlustaja kinni katnud ka vastuväited neljanda märkuse osas. Kolmanda isiku jaoks on aga selge, et mõlemad Hankija märkused on põhjendatud. Vaidlustaja väide, et „*õppurite süsteemi lisamine toimub immatrikuleerimise käskkirjade kinnitamise teel*“, ei ole Hankija märkuste valguses kuidagi asjakohane. Õppeinfosüsteemis õppijatele broneerimise õiguste lisamine ükshaaval ei ole kasutajasõbralik. Aktiivsete õppijate arv ühes koolis võib varieeruda 100—3000 ning juba 100 kasutaja ühekaupa haldamine ei ole kasutajasõbralik ja intuitiivne. Vaidlustaja lahendus ei ole niisiis kasutajasõbralik ega võimalikult intuitiivne kooli administratiivse personali jaoks (Lisa 6 asjaolu 2).

Vaidlustaja näidistööle 12 punkti andmine on seega õige ka seetõttu, et Hankijal on selle kohta tekkinud 5 või rohkem küsimust või märkust. Kokkuvõttes on Hankija hindamisotsus õiguspärane ning Hankija õiguspäraselt tunnistanud riigihankes edukaks Kolmanda isiku pakkumuse. Vaidlustaja pakkumusele pidi Näidisülesande kriteeriumis andma 12 punkti,

kuna selles esineb mitu loetletud puudust (piisab juba vaid ühest). Vaidlustus tuleb jätta rahuldamata.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Vaidlustaja on vaidlustanud Hankija otsuse tunnistada edukaks Kolmanda isiku pakkumus põhjendusel, et tema pakkumus on saanud näidisülesande lahendamise kvaliteedi ja nõuetele vastavuse hindamisel vähe punkte - 12 punkti asemele oleks pidanud saama kas 26 või 40 punkti. Vaidlustaja leiab, et:

- 1) hindamisel on aluseks võetud ootusi, mida ei olnud RHAD-s;
- 2) Hankija komisjon on teinud märkusi, mis on vastuolus RHAD-s märgituga ning asunud nõudma Vaidlustaja pakkumuselt midagi, mida näidisülesandes sisalduma ei pidanudki.

Samuti on Vaidlustaja seisukohal, et Hankija on vaidlustusmenetluses asunud Vaidlustaja pakkumusele antud punkte täiendavalt põhjendama.

7.1. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et vaidlustusmenetluses pole ilmnenud asjaolusid, mis viitaksid Hankija komisjoni poolt pakkumuste hindamise korraldamise vastuolule RHS-iga.

Riigikohus on oma 11.12.2020 otsuse 3-20-1198 p-s 21 märkinud järgmist:

„20. Hindamiskomisjonile peab jääma vabadus oma tööd korraldada, muutmata hindamiskriteeriume ega nende osakaale. Üldjuhul tuleks lisaks sisulistele hindamiskriteeriumidele RHAD-s määrata kindlaks hindamismetoodika (sh punktiskaala), kuid see ei pea olema ammendav, teisisõnu võib seda pärast pakkumuste avamist kohandada konkreetsetele pakkumustele. Hankijatel ei ole kvalitatiivse hindamise kriteeriumidesse võimalik kirja panna kõiki detaile, mis võivad hindamisel oluliseks osutada. Vajaduse korral võib aga jätta metoodika ka ette kindlaks määramata ja kujundada see tervikuna alles pärast pakkumuste avamist (Euroopa Kohtu otsus asjas nr C-6/15: Dimarso, p-d 27-31; C-252/10 P: Evropaïki Dynamiki, p 35). Hindamismetoodika kohandamise õigus annab hankijale pakkumuste hindamisel suurema otsustusruumi kui pakkumuste vastavuse kontrollimisel (vrd kolleegiumi otsus nr [3-19-1464/41](#), p 13). Hindamismetoodika võib põhineda nii absoluutskaalal kui ka samas hankes esitatud pakkumuste suhtelisel võrdlusel. Suhtelise hindamismetoodika puhul peab võrdlemine olema dokumenteeritud. Ka absoluutse hindamiskaala puhul peab hankija vajaduse korral selgitama sarnaste pakkumuste erinevat hindamist.“

Hankija komisjon on hinnanud iga pakkumust eraldi, komisjoni hinnang on olnud konsensuslik, pole tuvastatav, et komisjon oleks muutnud hindamiskriteeriume või nende osakaale.

7.2. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et hankijad võivad vaidlustusmenetluses vaidlustatud otsuse põhjendusi täpsustada, kuid oluline on see, et vaidlustuskomisjon peab olema veendunud, et need on ikka täpsustused ja hankija on neist otsuse tegemisel lähtunud.

Riigikohus on oma 11.12.2020 otsuse 3-20-1198 p-s 21 märkinud järgmist:
„21. Hindamiskriteeriume tuleb kohaldada objektiivselt ja ühetaoliselt kõigi pakkujate suhtes (Euroopa Kohtu otsus asjas nr C-19/00: SIAC Construction, p 44). RHS § 117 lg 1 teise lause järgi peab hankija otsus pakkumuse edukaks tunnistamise kohta olema põhjendatud.“

RHS § 47 lg 4 p 3 kohaselt tuleb teistele vastavaks tunnistatud pakkujatele esitada edukat pakkumust iseloomustavad andmed, mis andsid hankijale eelise tema pakkumusega võrreldes. Seejuures on piisav, kui pakkumuse edukaks tunnistamise korraldusest või selles viidatud dokumendist nähtuvad, millistele alustele hankija otsustused tuginevad (kolleegiumi otsus asjas nr [3-3-I-45-12](#), p 29). Väga üldsõnalised põhjendused võivad olla vastuolus RHS § 117 lg-ga 1 ja § 47 lg 4 p-ga 3, vaidluse korral saab aga hankija otsuse põhjendusi kohtumenetluses täpsustada. Mida üldisemad on hindamiskriteeriumid ja -metoodika, seda avaram on hankija hindamisruum ning seda põhjalikumad peavad läbipaistvuse tagamiseks olema hinnete põhjendused. Kui RHAD-s kehtestatud hindamismetoodika sisaldab täpseid hinnete kirjeldusi, võivad need tagada piisava läbipaistvuse ka ilma hinnete hilisema põhjendamiseta.“

Seega on Riigikohus pidanud võimalikuks, et hankija saab pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse põhjendusi kohtumenetluses täpsustada. Pole alust asuda seisukohale, et hankija seda vaidlustusmenetluses teha ei saa.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kontrollides Vaidlustaja näidisülesande hindamist tuleb vaidlustuskomisjonil arvestada ka Hankija poolt vaidlustusmenetluses esitatud neid täiendavaid põhjendusi, millede puhul vaidlustuskomisjon leiab, et neist on Hankija otsust tehes ka lähtunud.

7.3. „Pakkumuse esitamise ettepaneku“ lisadeks on mh

- 1) Lisa 4 Vastavustingimused (RHR vormil);
- 2) Lisa 5 Hindamiskriteeriumid (RHR vormil);
- 3) Lisa 6 Näidisülesande kirjeldus.

Lisa 4 „Vastavustingimused“ osa „NÄIDISÜLESANNE“ järgi *näidisülesande lahendus tuleb esitada vastavalt pakkumuse esitamise ettepaneku Lisale 6 Näidisülesande kirjeldus.*

Küsimused ettevõtjale: 1. Näidisülesande lahendus (Vabas vormis dokument)

Lisas 6 „Näidisülesande kirjeldus“ (edaspidi Lisa 6) on toodud pakkumuses esitatava näidisülesande koostamise ja esitamise nõuded. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et vaidlust ei saa olla selles, et pakkumuses esitatav näidisülesande lahendus pidi olema koostatud vastavuses Lisas 6 tooduga.

7.4. Lisas 5 „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ (edaspidi Lisa 5) on toodud pakkumuste hindamise alused, millede kohaselt hinnati pakkumusi kahe hindamiskriteeriumi alusel:

- Arendustöö tunnihinna maksumus - osakaal 60
- Näidisülesande lahendamise kvaliteet ja nõuetele vastavus - osakaal 40

Lisa 5 järgi - näidisülesande lahendamise kvaliteedi ja nõuetele vastavuse eest saadavad võimalik punktid on järgmised:

- 1) 40 punkti saab pakkumus, mis vastab kõigile järgmistele tingimustele: näidisülesande vastuses on selgelt ja üheselt arusaadavalt ja struktureeritult kirjeldatud loodav lahendus; esitatust nähtub selgelt, kuidas ruumide broneerimine õppi rollis töötab; kõik moodulid ja nende muutmise vajadus on kirjeldatud; broneerimise mooduliga lisanduv töömaht õppeasutusele on minimaalne; puuduvad vastuolud kirjelduse eri

- osade; täiendavad küsimusi ei ole.
- 2) 26 punkti saab pakkumus, milles esineb üks või mitu puudust: näidisülesande vastuses on selgelt, arusaadavalt ja struktureeritult kirjeldatud loodav lahendus; esitatust nähtub selgelt, kuidas ruumide broneerimine õppija rollis töötab; kirjelduse detailsuses esineb väheolulisi puudujääke; kõik näidisülesandes tulemina soovitud aspektid on kaetud; eksisteerivad väheolulised vastuolud kirjelduse eri osade vahel; esitatu osas tekib 1 - 3 küsimust või märkust pakutava lahenduse põhjenduste kohta.
  - 3) 12 punkti saab pakkumus, milles esineb üks või mitu järgnevat puudust: näidisülesande vastuses on keskpäraselt kirjeldatud ruumide broneerimine, millest on üldjoontes võimalik siiski aru saada, kuidas kirjeldatud probleemi planeeritakse lahendada; kõik näidisülesandes tulemina soovitud aspektid ei ole kaetud; esineb puudujääke kirjelduse detailsuses ning vastuolusid kirjelduse eri osade vahel; esitatu osas tekib 5 või rohkem küsimust või märkust pakutava lahenduse või selle põhjenduste kohta
  - 4) 0 punkti saab pakkumus, mille näidisülesande lahendus on oluliste puudustega, mistõttu ei ole võimalik aru saada, kuidas on näidisülesandes kirjeldatud tegevus planeeritud realiseerida.

Vaidlustuskomisjon nõustub Hankija ja Kolmanda isikuga, et pakkumusele 12 punkti andmiseks piisab, kui näidisülesande lahenduses on Hankija komisjoni hinnangul vähemalt üks järgmistest puudustest:

- 1) näidisülesande vastuses on keskpäraselt kirjeldatud ruumide broneerimine, millest on üldjoontes võimalik siiski aru saada, kuidas kirjeldatud probleemi planeeritakse lahendada;
- 2) kõik näidisülesandes tulemina soovitud aspektid ei ole kaetud;
- 3) esineb puudujääke kirjelduse detailsuses ning vastuolusid kirjelduse eri osade vahel;
- 4) esitatu osas tekib 5 või rohkem küsimust või märkust pakutava lahenduse või selle põhjenduste kohta

7.5. Pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse Lisas 4-2 on Hankija toonud välja 5 punkti, millest lähtuvalt on Vaidlustaja näidisülesande lahendust hinnatud 12 punktiga.

7.5.1. Lisast 4-2 tuleneb Hankija komisjoni hinnang: „*Funktsionaalsuse kirjeldamisel ootasime „Kooli administratiivse töötaja rolli vaates peab saama õppijate tehtud broneeringuid välja otsida, muuta ja/või kustutada. Süsteem peab saatma õppijale asjakohase teate.*“

a. See punkt on kirjeldamata.“

Hankija on vaidlustusmenetluses olulisena välja toonud just selle puuduse, et Vaidlustaja esitatud näidisülesande lahenduses ei ole Lisa 6 kirjeldatud ühte funktsionaalsust.

Selle funktsionaalsuse puudumises Vaidlustaja näidisülesande lahenduses vaidlust pole.

Hankija selgituste kohaselt õppeinfosüsteem sisaldab otsingut erinevatest broneeringutest, kuid Lisas 6 oli nõutud just õppija broneeringute otsingut administratiivse töötaja rollis. Vaidlustuskomisjon nõustub Kolmanda isikuga, et selle funktsionaalsuse vajalikkus tuleneb Lisa 6 kõige esimesest lõigust: „*Näidisülesandeks on luua õppeinfosüsteemis Tahvel õppija rollile ruumide broneerimise funktsionaalsus ning kooli administratiivsele töötajale võimalus*

määrata koolipõhiseid seadeid, mis võimaldab koolil reguleerida ja hallata õppijate broneerimisõigusi vastavalt kooli individuaalsetele vajadustele.“

Vaidlustuskomisjon nõustub Hankija ja Kolmanda isikuga, et kuna Vaidlustaja esitatud näidisülesande lahenduses puudus Lisas 6 ette nähtud üks funktsionaalsus, siis ei ole *kõik näidisülesandes tulemina soovitud aspektid kaetud* ja 12 punkti andmine Vaidlustaja pakkumusele on juba sel põhjusel õige.

26 punkti saamiseks on aga vajalik, et kõik näidisülesandes tulemina soovitud aspektid on kaetud.

7.5.2. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et puudub mistahes vajadus tuvastada Lisas 4-2 toodud teiste puuduste puhul nende olemasolu Vaidlustaja esitatud näidisülesande lahenduses, sest juba ühe tuvastatud puuduse esinemisel ei saanud Hankija anda Vaidlustaja pakkumusele 26 või 40 punkti.

8. Eeltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus tunnistada edukaks Kolmanda isiku pakkumus on kooskõlas RHS-iga ja selle kehtetuks tunnistamiseks alused puuduvad.

9. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuuluvad vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 3 ja 8.

Hankija ei taotlenud kulude väljamõistmist.

Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

Kolmas isik on esitanud taotluse lepinguliste esindajate kulude välja mõistmiseks (2232,5 eurot käibemaksuta, 9,5 tunni õigusabi osutamise eest, tunnihinnaga 235 eurot käibemaksuta).

Vaidlustuskomisjon leiab, et Kolmanda isiku lepinguliste esindajate kulud on põhjendatud ja vajalikud ning need tuleb Vaidlustajalt välja mõista.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ulvi Reimets